

LIBERETA'

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

Dodatek k časopisu Sindikata Italijanskih Upokojencev Spi-Cgil Fjk v slovenščini

<http://spi.cgilfvg.it>

Edizione in sloveno di Liberetà Fvg Anno 21 - Numero 2 - Dicembre 2016 - Reg. Tribunale di Trieste N. 934 del 21/5/96 - Direttore responsabile Antonello Rodio - Stampa: Cronaca Fvg

Starejše bo po zaslugi Listine pravic Evropa bolj spoštovala

O pomembnem dokumentu Evropske zveze Ferpa je tekla beseda na srečanju med Spi za FJK in za Veneto ter sindikatom istrskih upokojencev iz Novigrada v Istri

Evropska listina pravic starejših in upokojencev je bila osrednja tema srečanja med Spi in Suh v Novigradu (Cittanova d'Istria).

Listina pravic starejših in upokojencev v Evropi je bila osrednja tema vsakoletnega, že tradicionalnega srečanja med pobratenimi organizacijami Spi Cgil za Furlanijo Julijsko krajino in za Veneto ter sindikati Suh Sssh za Istro, ki je potekalo 18. novembra v Novigradu (Cittanova d'Istria). V debati, ki se je razvila, so udeleženci analizirali vse točke dokumenta: slednji si prizadeva, da bispodbudil kampanjo ozaveščanja in hkrati pognal promocijo socialne in politične pozornosti do 100 milijonov oseb v Evropi, ki presegajo 60 let starosti. Katere so torej teme in cilji, ki si jih zastavlja Evropska konfederacija sindikatov z odobritvijo te pomembne Listine pravic upokojencev in starejših? Prva tema je seveda pravica do dostojanstva, saj zahteva Listina pravico starejših oseb in upokojencev do aktivnega staranja v družbi, v kateri bi bili sami akterji in protagonisti tako na socialnem kot kulturnem področju ter na področju prostega časa; Listina si prizadeva, da bi družba starejše osebe upoštevala kot vir in ne kot breme oz. celo kot strošek za skupnost, zahteva pravico do izobraževanja in vseživljenjskega učenja, da ne bi zaostajali pri tehnološki inovaciji, ki bi potem lahko vodila v vse naraščajočo socialno izključenost starejših. Seveda ne gre pozabiti pravice do blagosanja, pravzaprav do takega pokojninskega dohodka, ki bi jim dovoljeval dostojno življenje in bi kakovostno oskrbo.

Listina vključuje tudi pravico do kakovostne zdravstvene oskrbe na podlagi dostopnih javnih storitev,

pravico do preventivnih ukrepov za zaščito telesne celovitosti, do koriščenja skrbstvenih in zdravstvenih storitev na domu zlasti v primeru skromne samostojnosti oz. popolne odvisnosti od drugih, do koriščenja ustreznih javnih prevozov, ki bi bili primerni glede na različne starostne skupine in seveda glede na zdravstveno stanje posameznega starejšega državljana.

Spet druga tema, ki se je loteva Listina, je pravica do varnosti tako na prehrabnem in energijskem področju kot tudi varnosti oz. nadzora za preprečevanje nasilja do starejših oseb. Listina obenem zahteva uresničevanje socialnih politik za hišo in prilagajanje mestnih četrti in središč aktualnim demografskim spremembam. Te so glavne teme, ki jih obravnava Listina pravic, ki jo je pripravila Evropska zveza upokojencev ter starejših ljudi – Ferpa. Zadnje strani so posvečene želji po skupnem in usklajenem sodelovanju vseh sindikalnih organizacij, ki se prepoznajo tako Ferpi kot v

Evropski konfederaciji sindikatov ETUC.

Pouvodni dobrodošlici odgovorne za sindikat hrvaških upokojencev iz Novigrada Rosette Milos, se je razvila plodna debata, ki je izpostavila različna dogajanja – slišali smo za marsikatero težavo, hkrati pa tudi za pozitivne momente ter ne nazadnje za načrtovanje pobud, ki jih Listina predvideva. Opozoriti velja na besede Livia Melgarija, ki je odgovoren za mednarodni oddelek državnega Spi (in ki je prinesel pozdrav generalne tajnice Ferpe Carle

Cantone), ter državne predsednice hrvaškega sindikata upokojencev Jasne Petrović – oba sta se namreč poglobila v dokument in poudarila pomen ponujenih prednosti, ki naj bi le privedle do uresničljivih skupnih pobud na evropski ravni v času in političnih okoliščinah, ki sicer niso nič kaj naklonjeni evropskim naprednim socialnim in političnim silam.

V svojih posegih sta hkrati izrazila zadovoljstvo za sodelovanje in prijateljske odnose, ki jih potrjujejo na čezmejni ravni Spi za FJK in za Veneto ter pobratene sindikalne

■ Zgoraj, govorniška miza v Novigradu; levo - skupina udeležencev; spodaj pa pogled na dvorano med zasedanjem

organizacije Suh iz Istre; naj bo njihovo povezovanje, ki se stalno razvija tudi na področju analize in načrtovanja sindikalnega delovanja, za zgled na evropski ravni.

Generalni tajnik Spi za FJK Ezio Medeot se je zaustavil pri vprašanju uresničitve zlasti dveh pomembnejših deželnih zakonov, ki bi lahko postregli s pozitivnimi odgovori na nekatere zahteve, ki jih vključuje Listina pravic Ferpe – to sta deželna zdravstvena reforma in deželni zakon o aktivnem staranju. Pri debati sta sodelovala še generalna tajnica Spi za Veneto Rita Turati in predsednik hrvaškega sindikata upokojencev za Istro Vladimir Buršić, svoje pa sta pristavila še Elio Nadalutti, član videmskega okraja in tajnik Spi za Čedad in Manzano, ter Elio Gurtner, zastopnik tržaškega okraja in tajnik sindikalne okrožne lige za mestno središče in Sv. Jakob. Udeleženci srečanja si prizadevajo, da bi čim več ljudi spoznalo vsebino Listine pravic Ferpe, na kateri lahko gradimo dodatne sodelovalne mreže in snujemo priložnosti za srečanja in skupne pobude.

Luciano del Rosso

Francka Četkovič je nova predsednica Sus-Zsss

V Ljubljani je 24. novembra potekal že 6. državni kongres sindikata upokoјencev Slovenije Sus-Zsss, na katerem so za novo predsednico izvolili Francko Četkovič in se uradno poslovili od dosedanjega predsednika Konrada Breznika, ki je sindikat vodil od ustanovitve dalje. Kongresa sta se v znak prijateljskih odnosov in čezmejnih sodelovalnih vezi udeležila tudi Luciano del Rosso za deželni Spi FJK in Igor Castellani, član deželnega INCA, ki skrbi za čezmejne odnose.

Evropsko zvezo upokoјencev ter starejših ljudi - Ferpa je na kongresu zastopal Livio Melgari, ki je v svojem pozdravu spomnil, da lahko močan evropski sindikat upokoјencev postreže z odgovori in zaščito zlasti za tiste, ki jih je kriza hudo ohromila, ter se lahko postavi v bran populističnim in nacionalističnim vetrom, ki se tačas podijo po Evropi.

Francka Četkovič je potrdila, da slovenski upokoјenci v svojem programu zasledujejo cilje, ki si jih zastavlja tudi Ferpa.

■ Na posnetku: Konrad Breznik, Luciano del Rosso, Livio Melgari, Francka Četkovič in Vladimir Bursić

Sindikat upokoјencev KS 90 se hoče priključiti Evropski zvezi Ferpa

Novembra je v Kopru potekalo pomembno srečanje med Evropsko zvezo Ferpa, ki jo je zastopal Livio Melgari, in sindikatom upokoјencev Slovenije KS 90, ki sta ga predstavljala državni predsednik Milorad Tomić in podpredsednik Euro Brožič. Srečanja se je udeležil tudi Luciano del Rosso, ki je odgovoren za mednarodne odnose tržaškega Spi. Slovenski sindikat je namreč izrazil željo po vključitvi v Evropsko zvezo upokoјencev ter starejših ljudi - Ferpa, ki stalno krepi in širi svoje delovanje. Srečanje je bilo nadvse pozitivno: sindikat upokoјencev KS 90 bo v najkrajšem času Evropski zvezi Ferpa naslovil pismo s prošnjo za vključitev vanjo; v začetni fazi bi slovenski sindikat sodeloval le kot zunanji opazovalec.

Trije referendumi (in en zakon) za spremembe

Ezio Medeot (generalni tajnik Spi Cgil za FJK)

Lahko bi začeli pri omizju za pokojnine, ki je končno le doseglo nekaj zastavljenih ciljev kot sta na primer povišanje štirinajste plače in izenačenje neobdavčenih dohodkov. Lahko pa bi morda raje začeli s slovesom Renzijeve vlade, do katerega je prišlo po referendumu z dne 4. decembra. No, začeli pa ne bomo pri referendumu, pač pa pri referendumih. Konkretno pri treh referendumskih vprašanjih, ki jih je sindikat Cgil predstavil v podporo Listini za pravico do dela in v podporo zakonskega predloga ljudske iniciative, s katerim si naš sindikat prizadeva, da bi okrepil statut delavcev iz leta 1970, ga posodobil in prilagodil trgu

dela, ki se je povsem spremenil (žal ne na boljše). Popotovanje zakonskega predloga in referendumov se je začelo na začetku leta in veliko poti je že za nami: 1. julija smo na kasalsko sodišče vložili tri referendumska vprašanja - o ukinitvi vavčerjev, o odgovornosti pri javnih naročilih in o ponovni uvedbi zaščite, ki jo je predvideval 18. člen v primeru nezakonite odpovedi delovnega razmerja; vsako od treh vprašanj smo podprli z 1,1 milijonom podpisov, se pravi z dvakrat več podpisi od tega, kar je bilo potrebno. Ravno toliko podpisov smo vložili 29. septembra, na dan 110. rojstnega dne sindikata Cgil, v podporo zakonskemu predlogu ljudske iniciative o

Listini pravic. Dejansko smo na pol poti, vendar smo je dobršen del že opravili. V dokaz temu je 42 tisoč skupščin, ki smo jih sklicali na državni ravni, in prav gotovo milijon in pol članov, ki se jih je tudi udeležilo. Na organizacijski ravni je Spi sodeloval, saj smo prepričani, da je močnejši in bolj zaščiten svet dela pred pogoj za močnejše upokoјence.

Za upokoјence torej, ki so se s svojimi bitkami in žrtvovanji dokopali do tistih pravic, ki so danes postavljene pod vprašaj tako zaradi krize in zaradi globalizacije kot tudi zaradi strogih finančnih ukrepov in pa zakonov kot so na primer jobs-act, ki naj bi bili zasnovani za zagon zaposlovanja, dejanska pa

hromijo delavce, jih izsiljujejo in vodijo edino v prekariat.

Z isto vnamo bo Spi podprl tudi referendum in Listino pravic; sodelovale bodo čisto vse sindikalne organizacije Spi, saj vemo, da so delavci in upokoјenci na isti strani barikade, kajti zakoni, ki so jih ohromili, so se rodili iz skupnega humusa.

Tistega istega humusa, ki nam izpodriva pravila trga in dovoljuje, da postavljajo meje pravicam zlasti tržne izbire in različnosti. Odgovor na te izbire je danes žal jobs act, ta iste izbire pa so pogojevale tudi reformo ministrice Fornerove, ki jo želimo spremeniti v korist upokoјencem, ki jih je opeharila zamrznitev zvišanja pokojnin, in

upokoјencem, ki se šele morajo upokoјiti, ki so brezposelni in ne prejemaajo pokojnine, pa tudi mladim, za katere se trg dela sploh ne zmeni, saj sta kriza in dvig pokojninske dobe zaprla vrata vsakršni obliki svežine in obnove.

Zaradi vsega navedenega bo Spi še naprej podpiral referendume in Listino pravic. Pa tudi zato, ker smo prepričani, da nas lahko referendumi in zakonski predlog okrepijo na več področjih: spet bo mogoče soočanje o pokojninah z novo vlado, katero bomo takoj opozorili na še neuresničene dogovore.

To so naše smernice za leto 2017. Vam in vašim družinam pa seveda voščimo vesele praznike in srečno novo leto!

Pokojnine - končno se nekaj premika

Štirinajsta plača in izenačenje neobdavčenih dohodkov: kaj se bo spremenilo in komu

Bodoča vlada bo imela med drugim nalogo, da se ponovno loti soočanja s sindikati

Upokojenci tokrat ne bodo oškodovani. Ravno nasprotno: po tolikih letih prisilne «shujševalne kure», bo finančni zakon 2017 prinesel 2 milijardi evrov sredstev za izboljšanje kupne moči najnižjih pokojnin. K tem gre dodati še 5 milijard, ki naj bi jih prejeli v bieniju 2018-2019.

To je prvi in konkretni rezultat sindikalnega omizja z Renzijevo vlado – sklicali so ga takoj po državni demonstraciji, ki so jo maja priredili upokojenci - in

je 28. septembra privedlo do sporazuma. Vsebine sporazuma so danes vidne v osnutku finančnega zakona, ki ga mora sprejeti parlament pod okriljem Renzijeve vlade, ki je sicer odvisna od izida rederenduma. «Prvič po dolgih letih smo pričali obratnemu trendu: upokojencem se ne odvzema sredstev, pač pa se jim ponuja kar 7 milijard evrov, s katerimi bodo v obdobju treh let lahko rešili še odprta vprašanja. Deloma smo se jih že lotili: zavedamo se seveda, da še zdaleč še ni vse rešeno, tako da bodo potrebna nova soočanja s prihodnjo vlado,» je

ocenil generalni tajnik Spi Cgil Ivan Pedretti.

Takošnji odgovori, o katerih smo vas že seznanili z informativnimi pismi, zadevajo štirinajsto plačo, ki je bila priznana 1.150.000 novim upokojencem in je bila dvignjena 2,1 milijona upokojencem, ki jo že prejema, ter t.i. izenačenje stopnje neobdavčenih dohodkov iz delovnega razmerja in pokojnine, ki so jo dvignili na 8125 evrov za vse upokojence ne glede na to, če so starejši ali mlajši od 75 let. Nedvomno je to pomemben rezultat, medtem ko se na področju spremembe

zakona Fornero še nekoliko lovimo: predčasna upokojitev, kakor je bila zasnovana, bo hudo oškodovala vsoto pokojnine in bo zadevala manjše število delavcev; zaradi omejujočih vladnih meril pa bo še manjše število tistih, ki bo lahko koristilo t.i. Ape social oz. predčasno upokojitev brez sankcij na dodatkih do največ 1500 evrov bruto.

«Če bo finančni zakon potrdil te ukrepe, bomo pričali epohalni spremembi trenda po večletnem obdobju, v katerem so upokojenci doživljali postopen upad kupne cene,» je ugotavljal Medeot in

poudaril, da se je s sporazumom z dne 28. septembra zaključila še prva faza soočanja. «Bodoča vlada bomo zaprosili naj se loti druge faze soočanja, ki bo morala rešiti še ostala odprta vprašanja. Začenši pri reformi Fornerove, saj predčasna upokojitev (Ape in Ape social) predstavlja samo delno rešitev potrebi po večji fleksibilnosti pri dostopu do pokojnine. To ne zahtevajo le starejši delavci oz. tisti, ki tvegajo odpoved delovnega razmerja, pač pa tudi mladi brezposelni in prekarni delavci, ki slano plačujejo togost pokojninskega sistema,» je zaključil Medeot.

Štirinajsta plača, kisik za pokojnine do 1000 evrov

*Prag mesečnega dohodka so zvišali za 250 evrov
V Deželi bo dodatek prejlo 26.000 upokojencev*

Parlament bo obravnaval 700 milijonov sredstev, ki jih predvideva finančni zakon 2017: na državni ravni jih bo koristilo 3,3 milijona upokojencev, v naši deželi pa 75 tisoč.

To so nazorne številke najpomembnejšega sklepa, ki ga predvideva sporazum med vlado in sindikati z dne 28. septembra: do štirinajste plače oz. dodatka srednje nizkim pokojninam bodo prihodnje leto (običajno julija) upravičeni tudi upokojenci, ki mesečno prejema med 750 in 1000 evri; tistim, ki so jo doslej že prejeli (njihov dohodek pa ni presegal sedanje meje 750 evrov), pa se bo dvignila za 30 odstotkov.

Če se nekoliko pogledimo v vprašanje, velja opozoriti, da se starostna merila ne spreminjajo (64 let), dvignila se bo le najnižja dohodninska stopnja in v sozvočju z njo bodo za nekatere upokojence dvignili tudi izplačani zneski.

Upokojenci, ki letno prejema 9.750 evrov bruto pokojnine (750 evrov za 13 mesecev) in tudi štirinajsto plačo, bodo julija v plači zasledili dodatek v znesku 436 oz. 546 ali 655 evrov – to je

odvisno od plačanih prispevkov za pokojninsko dobo (do 15, do 25 in nad 25 let za delavce oz. dodatna tri leta na vsako osnovo za samostojne poklice) – se pravi, da bo štirinajsta plača višja za

30 odstotkov. Kdor pa prejema od 9.750 do 13.000 evrov letno (1000 evrov bruto mesečno) bo prejel doslej izdani znesek, se pravi 336 oz. 420 ali 504 evre, prav tako glede na plačane

prispevke za pokojninsko dobo. Prav gotovo bodo upokojenci nekoliko le zadihali, čeprav bi lahko marsikdo tudi pri tem lahko ugovarjal.

Potrjen je bil namreč osebni dohodek (in ne ekonomsko stanje dužine) kot pogoj za izbiro koristnikov, med katerimi bomo zato našli tudi take z visokim družinskim dohodkom. Izbira o posvečanju pozornosti tistim, ki prejema nižji pokojninski dohodek, je po drugi strani nagradila veliko upokojencev, ki so bili nekoč samostojni delavci; njihovi prejemki so nižji tudi zato ker so plačevali nižje prispevke, na to pa vpliva tudi davčna utaja.

Nedomno pa je revščina doma zlasti pri tistih z nizkimi dohodki, zato bi taki ukrepi res zahtevali širši obseg (ki pa ne izvzema tveganj, kot je dokazala polemika o družinskih pokojninah) razmerja med socialno varnostjo in socialno podporo.

Domovi za starejše - prekvalifikacija in poenotenje storitev in oskrbnine

Poziv Spi-Cgil Deželi FJK: neenakosti ne le v cenah, pač pa tudi v stopnji oskrbe

«Ločujemo pri uporabnikih domov za starejše med »otroci in pastorki? Očitno je tako. Problem obstaja, vendar polemike so nesmiselne: anomalije gre pripisati zamudam pri prekvalifikaciji domov za starejše, ki je po besedah deželne vlade že v teku, sami pa ocenjujemo, da gre za zelo upočasnen tek». Gino Dorigo, ki je pri deželnem tajništvu Spi Cgil odgovoren za zdravstvo in welfare, tako ocenjuje polemike, ki so jih podžgali nekateri domovi za starejše iz naše dežele zaradi daleč najnižje stopnje javnih prispevkov za kritje zdravstvenih

stroškov, ki jih v primerjavi z ostalimi pokrajinami deli tržaško integrirano Zdravstveno podjetje. Domovi za starejše se pritožujejo: čeprav prispevka ne vključujejo v postavko o oskrbnini, vpliva ta minimalen finančni priliv s strani zdravstvene službe na stroške za upravljanje in torej posledično tudi na oskrbnino, ki jo mora kriti družina.

«Cilj prekvalifikacije, ki jo sinidkat spodbuja že več let, je ta, da bi poenotil tako standarde storitev, preko enotnih kriterijev akreditiranja, kot tudi javne prispevke, ki temeljijo na osnovi zasedenosti strukture,

ter standarde zdravstvene oskrbe, za katere je odgovorna Dežela», je pojasnil Dorigo in dodal, «datežavenepredstavlja le različen znesek oskrbnin za dejansko isto storitev, pač pa zlasti ustreznost strukture, ki največkrat nima primernih storitvenih standardov, ker je zdravstvena oskrba nezadostna, prostori tesni in stranišč premalo za vse goste, kernizadostnihprezračevalnih oz. ogrevalnih naprav. Zato sta prekvalifikacija in klasifikacija struktur nujni, ob tem pa bi veljalo še okrepiti nadzor s strani zdravstvenih

■ Gino Dorigo

podjetij, saj smo bili tudi v naši deželi priča primerom neustreznih storitev, grdega ravnanja in nasilja do gostov».

SOS welfare: ženske pri Spi kličejo na pomoč

Daniela Vivarelli: «Brez ženskega zaposlovanja smo vsi šibkejši, vendar naša družba tega ne priznava»

Kaj šele novi welfare! Zaradi krize in strogih ukrepov javni sistem zdravstva in oskrbe nikakor ne odgovaja zahtevam državljanov – zlasti šibkejših – po storitvah. Tako kot je bilo nekoč občutijo zlasti ženske na svoji koži pomanjkanje javne mreže socio-zdravstvenih storitev. Na to so opozorile ženske, ki se prepoznavajo v Spi Cgil, tako na deželni skupščini, ki je potekala 10. novembra, kot na tridnevnem državnem zasedanju v Veroni od 21. do 23. novembra, ki sta se ga med drugimi udeležila tudi generalna tajnica Cgil Susanna Camusso ter generalni tajnik Spi Ivan Pedretti.

Odgovorna za koordinacijo žensk pri Spi Cgil Daniela Vivarelli, ki je bila pred kratkim izvoljena tudi v vrste državne koordinacije, je pojasnila, da je stanje zaskrbljujoče, saj naš sistem socialne države še zdaleč ne zmore več jamčiti tega, kar Spi zahteva že večlet: insicerposkrbeti za socialno varstvo, oskrbo, zdravljenje in rehabilitacijo vsakega posameznika. Za tako pomanjkljivost pa niso

kriva le krčenja sredstev, vzroke gre namreč iskati tudi v neučinkovitosti socio-zdravstvenega sistema, ki po mnenju Vivarellijeve, še vedno raje podpira zdravljenje v bolnišnicah in ne krepit teritorialnih storitev, ki so med drugim veliko cenejše in bolj primerne potrebam populacije; slednja je namreč vse starejša in je zahteva po preventivi, oskrbi in rehabilitaciji veliko večja od potrebe po zdravljenju akutnih patologij.

Ne glede na vzroke, ki grozijo javnemu welfare, je jasno, da imajo njegovi vplivi svoje posledice: »Največje še vedno plačujejo ženske, saj breme družinske solidarnostne mreže nosijo skorajda v celoti same, čeprav smo prestopili prag 21. stoletja,« je opozorila Vivarellijeve. »Vse to vodi v dvojno delovno obremenitev, odrekanje priložnostim profesionalne rasti, nižje plače, še nižje pokojnine ter manjšo ekonomsko samostojnost. Vse to imenujemo mi stekleni strop: to je ločnica, ki je večkrat nevidna

oz. ki jo številni prezirajo, ki ne dovoljuje dejanske enotnosti med moškimi in ženskami na delovnem mestu in v družbi.« Njene besede žal potrjujejo tudi številke: zlasti tiste o pokojninah – v Italiji prejema ženske povprečno 30% nižje pokojnine od moških – pa tudi tiste o zastopstvu, ki kljub t.i. roza kvotam še vedno dokazujejo, da je žensk v politiki, v upravnih svetih velikih podjetij oz. povezanih podjetjih, na vodilnih položajih organizacij in združenj vedno premalo. »Če ne bomo presegli ovir v delovnem okolju in v priznavanju socialne oz. varstvene vrednosti skrbstvenega dela, ne bodo ženske nikoli

dosegle enakih možnosti na področju dela in dostojnih starostnih pokojnin, ne glede na prizadevanja sindikata, ki si je nazadnje boril za sporazum 28. septembra glede štirinajste plače in izenačenja stopnje neobdavčenih dohodkov.« je ocenila Daniela Vivarelli.

V Veroni pa je beseda tekla tudi o nasilju nad ženskami in o ženskomoru, ki še vedno tareta tudi najbolj razvite družbe kot je naša. »Proti tej sramoti je treba ukrepati že v osnovi, saj mora biti sprememba v prvi vrsti kulturnega značaja: zato je potrebno že od mladih let ljudi vzgajati v luči spoštovanja drugačnosti, ženskega telesa,

■ Daniela Vivarelli

vrednot solidarnosti. Pri tem pane gre pozabiti drugih žrtev nasilja – otrok, starejših, ki prebivajo v domovih, priseljencev, žensk in moških, ki bežijo pred vojno in revščino in ki si ob prihodu v našo bogato Evropo znajdejo pred sabo zidove – fizične, gospodarske in kulturne, ki jih dvigajo tisti, ki ne razumejo, da zaobjema globalizacija tudi pravice in ljudi, ne le blago in kapital,« je zaključila Vivarellijeve.